

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2011. március 29.*

Tárgymutató

I – Jogi háttér	I - 2314
A – Az ESZAK-Szerződés rendelkezései	I - 2314
B – Az EK-Szerződés rendelkezései	I - 2316
C – Az 1/2003/EK rendelet	I - 2316
D – Az eljárásokkal kapcsolatos elvülésre vonatkozó rendelkezések	I - 2317
II – A jogvita előzményei	I - 2319
III – Az Elsőfokú Bíróság előtti eljárás és a megtámadott ítélet	I - 2322
IV – A Bíróság előtti eljárás	I - 2324
V – A felek kérelmei	I - 2324
VI – A szóbeli szakasz újbóli megnyitására irányuló kérelemről	I - 2327
VII – A fellebbezésekről	I - 2328
A – Az ARBED fellebbezéséről (C-201/09. P. sz. ügy)	I - 2329
1. Az ESZAK 97. cikk és az 1/2003 rendelet megsértésére, hatáskörrel való visszaélésre, téves jogalkalmazásra és indokolási kötelezettség megsértésére alapított, első jogalapról	I - 2329
a) A felek érvei	I - 2329
b) A Bíróság álláspontja	I - 2331

* Az eljárás nyelve: francia.

2. A társaságok jogi személyisége elvének, a joghátrányok egyéniesítése elvének, és az indokolási kötelezettségnek a megsértésén, valamint a 100%-os tulajdonban lévő leányvállalat magatartása anyavállalatnak való betudásával kapcsolatos ítélkezési gyakorlat téves értelmezésén és alkalmazásán, valamint a jogerő elvének megsértésén alapuló, második jogalapról	I - 2338
a) A jogalap elfogadhatóságáról és hatásosságáról	I - 2338
i) A felek érvei	I - 2338
ii) A Bíróság álláspontja	I - 2338
b) Az ügy érdeméről	I - 2339
i) A felek érvei	I - 2339
ii) A Bíróság álláspontja	I - 2342
3. Az elévülés szabályainak és a jogerő elvének, valamint az indokolási kötelezettségnek a megsértésén alapuló harmadik jogalapról	I - 2345
a) A felek érvei	I - 2345
b) A Bíróság álláspontja	I - 2346
4. Az indokolási kötelezettségnek, a védelemhez való jognak és a jogerő elvének megsértésére alapított negyedik jogalapról	I - 2347
a) A felek érvei	I - 2347
b) A Bíróság álláspontja	I - 2348
B – A Bizottság fellebbezéséről (C-216/09. P. sz. ügy), amelynek egyetlen jogalapja 715/78 határozat értelmezését illetően elkövetett téves jogalkalmazáson alapul	I - 2350
1. A felek érvei	I - 2350
2. A Bíróság álláspontja	I - 2354
VIII – A költségekről	I - 2357
	I - 2309

A C-201/09. P és C-216/09. P. sz. egyesített ügyekben,

az **ArcelorMittal Luxemburg SA**, korábban Arcelor Luxemburg SA (székhelye: Luxembourg [Luxemburg], képviselik: A. Vandencastele és C. Falmagne ügyvédek) (C-201/09. P),

fellebbezőnek

a többi fél az eljárásban:

az **Európai Bizottság** (képviselek: F. Castillo de la Torre és E. Gippini Fournier, meghatalmazotti minőségben; kézbesítési cím: Luxembourg)

alperes az elsőfokú eljárásban,

az **ArcelorMittal Belval & Differdange SA**, korábban Arcelor Profil Luxembourg SA
(székhelye: Esch-sur-Alzette [Luxemburg]),

az **ArcelorMittal International SA**, korábban Arcelor International SA (székhelye:
Luxembourg)

felperesek az elsőfokú eljárásban,

valamint

az **Európai Bizottság** (képviselik: F. Castillo de la Torre, X. Lewis és E. Gippini
Fournier, meghatalmazotti minőségben; kézbesítési cím: Luxembourg) (C-216/09. P)

fellebbezőnek

a Bíróság alapokmányának 56. cikke alapján 2009. június 5-én és 10-én benyújtott
fellebbezései tárgyában,

a többi fél az eljárásban:

az **ArcelorMittal Luxembourg SA**, korábban Arcelor Luxembourg SA (székhelye:
Luxembourg),

az **ArcelorMittal Belval & Differdange SA**, korábban Arcelor Profil Luxemburg SA
(székhelye: Esch-sur-Alzette, képviseli: A. Vandencastele ügyvéd),

az **ArcelorMittal International SA**, korábban Arcelor International SA (székhelye:
Luxembourg), képviseli: A. Vandencastele ügyvéd)

felperesek az elsőfokú eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: V. Skouris elnök, A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, J.-C. Bonichot,
K. Schiemann, A. Arabadjiev (előadó) és J.-J. Kasel tanácselnökök, Juhász E.,
G. Arestis, A. Borg Barthet, T. von Danwitz és C. Toader bírák,

főtanácsnok: Y. Bot,
hivatalvezető: R. Şereş tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2010. június 29-i tárgyalásra,

a főtanácsnok indítványának a 2010. október 26-i tárgyaláson történt meghallgatását
követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Fellebbezéseikben az ArcelorMittal Luxembourg SA, korábban Arcelor Luxembourg SA (C-201/09. P. sz. ügy), az Európai Bizottság (C-216/09. P. sz. ügy), valamint csatlakozó fellebbezés révén az ArcelorMittal Belval & Differdange SA, korábban Arcelor Profil Luxembourg SA, és az ArcelorMittal International SA, korábban Arcelor International SA (C-216/09. P. sz. ügy) azt kérik, hogy a Bíróság részben helyezze hatályon kívül az Európai Közösségek Elsőfokú Bíróságának a T-405/06. sz., ArcelorMittal Luxembourg és társai kontra Bizottság ügyben 2009. március 31-én hozott ítéletét (EBHT 2009., II-771. o.; a továbbiakban: megtámadott ítélet), amelyben utóbbi részlegesen megsemmisítette az ESZAK-Szerződés 65. cikkének alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/F/38.907 – „acélgerendák”-ügy), az európai acélgerenda-gyártók megállapodásaival és összehangolt magatartásával kapcsolatos, 2006. november 8-án hozott C (2006) 5342 végleges bizottsági határozatot, amelynek összefoglalóját az *Európai Unió Hivatalos Lapjának* 2008. szeptember 13-i számában tették közzé (HL C 235., 4. o., a továbbiakban: vitatott határozat).
- 2 A vitatott határozatban a Bizottság megállapította, hogy az ArcelorMittal Luxembourg SA-ból, az ArcelorMittal Belval & Differdange SA-ból és az ArcelorMittal International SA-ból álló vállalkozás 1988. július 1-je és 1991. január 16. között az ESZAK-Szerződés 65. cikke (1) bekezdésének megsértésével számos olyan megállapodásban és összehangolt magatartásban vett részt, amelyek célja vagy hatása árörögzítés, kvótaelosztás és nagymértékű információcsere volt az acélgerendák közösségi piacán, és e társaságokkal szemben e jogsértésekért 10 millió euró egyetemlegesen megfizetendő bírságot szabott ki.

I – Jogi háttér

A – Az ESZAK-Szerződés rendelkezései

3 Az ESZAK-Szerződés 65. cikke értelmében:

„(1) Tilos minden olyan vállalkozások közötti megállapodás, vállalkozások társulásai által hozott döntés és összehangolt magatartás, amelynek célja közvetlenül vagy közvetetten a közös piacon belüli verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása, így különösen:

- a) az árak rögzítése vagy meghatározása;
- b) a termelés, a műszaki fejlesztés vagy a befektetés korlátozása vagy ellenőrzése; vagy
- c) a piacok, az áruk, az ügyfelek vagy a beszerzési források felosztása.

[...]

4. A jelen cikk (1) bekezdése értelmében tiltott megállapodások és döntések semmik, és azokra a tagállamok bíróságai előtt nem lehet hivatkozni.

A Bizottság kizárólagos hatáskörrel rendelkezik – a Bíróság előtti keresetekre is figyelemmel – annak megállapítására, hogy a hivatkozott megállapodások vagy döntések megfelelnek-e a jelen cikk rendelkezéseinek.

5. A Bizottság határozatot hozhat azon vállalkozásokkal szemben, amelyek semmis megállapodást kötöttek, és választottbírság, elállás, bojkott vagy egyéb eszközök útján alkalmazták, illetve alkalmazni próbálták a semmis megállapodást vagy döntést, vagy azt a megállapodást, amelynek engedélyezését elutasították vagy visszavonták, vagy olyan vállalkozásokkal szemben, amelyek tudottan hamis vagy elferdített információk révén szereztek engedélyt, illetve olyanokkal szemben, amelyek az (1) bekezdésben foglalt rendelkezésekkel ellentétes magatartást tanúsítanak, a jelen cikk rendelkezéseivel ellentétes megállapodás, döntés vagy magatartás tárgyát képező termékek vonatkozásában elért forgalom legfeljebb kétszeresével egyenlő összegű bírságot, illetve kényszerítő bírságot szabhat ki, annak sérelme nélkül, hogy – ha ennek célja a termelés, a műszaki fejlesztés vagy a befektetés korlátozása – az így meghatározott maximális összeg bírság esetén legfeljebb a szóban forgó vállalkozások éves forgalmának 10%-ával, kényszerítő bírság esetén pedig a napi forgalom 20%-ával növelhető.”

4 Az ESZAK-Szerződés – annak 97. cikke értelmében – 2002. július 23-án lejárt.

B – Az EK-Szerződés rendelkezései

- 5 Az EK 305. cikk (1) bekezdése kimondja:

„E szerződés rendelkezései nem módosítják az Európai Szén- és Acélközösséget létrehozó szerződés rendelkezéseit, különösen a tagállamok jogaira és kötelezettségeire, a Szén- és Acélközösség intézményeinek hatáskörére, valamint az említett szerződésnek a közös szén- és acélpiac működésére vonatkozó szabályait.”

C – Az 1/2003/EK rendelet

- 6 Az [EK] 81. és [EK] 82. cikkben meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendelet (HL 2003. L 1., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 205. o.) 4. cikke értelmében „[az EK] Szerződés 81. és 82. cikkének alkalmazása érdekében a Bizottság az e rendeletben biztosított jogkörökkel rendelkezik”.
- 7 Az 1/2003 rendelet „Jogsértés megállapítása és megszüntetése” című 7. cikke ekképpen rendelkezik:

„1. Ha panasz vagy saját kezdeményezése alapján eljáró Bizottság megállapítja az [EK] 81. és [EK] 82. cikk megsértését, határozatban felszólíthatja az érintett vállalkozásokat és vállalkozások társulásait, hogy fejezzék be a jogsértést. [...] Ha a Bizottságnak jogos érdekében áll, azt is megállapíthatja, hogy a jogsértést a múltban követték el.

[...]”

- 8 Az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében a Bizottság határozattal bírságot szabhat ki a vállalkozásokra vagy vállalkozások társulásaira, amennyiben azok akár szándékosan, akár gondatlanságból megsértik az EK 81. cikket vagy az EK 82. cikket.

D – Az eljárásokkal kapcsolatos elévülésre vonatkozó rendelkezések

- 9 Az Európai Szén- és Acélközösség létrehozásáról szóló szerződés alkalmazási területén lefolytatott eljárásokkal és végrehajtással kapcsolatos elévülésről szóló, 1978. április 6-i 715/78/ESZAK bizottsági határozat (HL L 94., 22. o.) 1. cikkének (1) bekezdése és az 1/2003 rendelet 25. cikkének (1) bekezdése értelmében a Bizottság a versenyjogi szabályok megsértése miatt ötéves elévülési időszakon belül jogosult bírságot kiszabni.
- 10 A 715/78 határozat 1. cikkének (2) bekezdése és az 1/2003 rendelet 25. cikkének (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az elévülési idő a jogsértés elkövetésének napján kezdődik. Folyamatos vagy ismétlődő jogsértések esetén azonban az elévülési idő a jogsértés megszűnésének napján kezdődik.
- 11 A 715/78 határozat 2. cikkének (1) bekezdése és az 1/2003 rendelet 25. cikkének (3) bekezdése szerint az elévülés idejét megszakítja a Bizottság által a jogsértés tekintetében vizsgálat vagy eljárás céljából tett bármilyen intézkedés. Az elévülési idő azon a napon szakad meg, amikor legalább egy olyan vállalkozás értesítést kap az

intézkedésről, amely részt vett a jogsértésben. Az elévülési időt megszakító intézkedések közé tartoznak különösen a következők:

- a Bizottság írásbeli információkérései vagy a kért tájékoztatást előíró bizottsági határozat;
- a Bizottság által saját tisztviselői számára kibocsátott, vizsgálatok lefolytatására vonatkozó írásbeli megbízás vagy a Bizottság vizsgálatot elrendelő határozata;
- a Bizottság által kezdeményezett eljárás, és
- a Bizottság kifogásközléséről szóló értesítése.

¹² A 715/78 határozat 2. cikkének (2) bekezdése és az 1/2003 rendelet 25. cikkének (4) bekezdése akképpen rendelkeznek, hogy az elévülési idő megszakadása a jogsértésben részt vevő összes vállalkozásra nézve bekövetkezik.

¹³ A 715/78 határozat 2. cikkének (3) bekezdésével és az 1/2003 rendelet 25. cikkének (5) bekezdésével összhangban az elévülési idő minden megszakadás után újratekődik. Az elévülési idő azonban legkésőbb azon a napon jár le, amelyen az elévülési idő kétszeresének megfelelő időszak eltelt anélkül, hogy a Bizottság bírságot vagy kényszerítő bírságot szabott volna ki. Ez az időszak meghosszabbodik azzal az időszakkal, ameddig az elévülés nyugszik.

- 14 A 715/78 határozat 3. cikke és az 1/2003 rendelet 25. cikkének (6) bekezdése alapján az eljárásokkal kapcsolatos elévülés mindaddig nyugszik, amíg a Bizottság határozata a Bíróság előtt folyamatban lévő eljárás tárgyát képezi.
- 15 A 715/78 határozat 4. cikkéből és az 1/2003 rendelet 26. cikkének (1) és (2) bekezdéséből kitűnik, hogy a Bizottságnak az ESZAK-Szerződés rendelkezései vagy az 1/2003 rendelet 23. cikk értelmében hozott határozatainak végrehajtására vonatkozó jogköre öt év alatt évül el, ez az elévülési idő a határozat jogerőssé válásának napján kezdődik.

II – A jogvita előzményei

- 16 A jelen jogvita alapjául szolgáló, a megtámadott ítélet 16–37. pontjában ismertetett tényállás az alábbiak szerint foglalható össze.
- 17 Az ARBED SA, amely először Arcelor Luxembourg SA-ra, majd ArcelorMittal Luxembourg SA-ra (a továbbiakban: ARBED) változtatta cégnevét, acélipari termékek gyártásával foglalkozott.
- 18 A TradeARBED SA-t, amely először Arcelor International SA-ra, majd ArcelorMittal International SA-ra (a továbbiakban: TradeARBED) változtatta cégnevét, az ARBED 100%-os tulajdonában álló leányvállalataként alapítottak, az ARBED által gyártott acélipari termékek forgalmazásával foglalkozott.

- 19 A ProfilARBED SA-t, amely először Arcelor Profil Luxembourg SA-ra, majd ArcelorMittal Belval & Differdange SA-ra (továbbiakban: ProfilARBED) változtatta cégnevét, 1992. november 27-én alapították az ARBED 100%-os tulajdonában álló leányvállalataként azzal a céllal, hogy ettől az időponttól kezdve az ARBED gazdasági és ipari tevékenységeit folytassa az acélgerenda-ágazatban.
- 20 Az 1991. év folyamán a Bizottság számos vállalkozás – köztük a TradeARBED – irodáiban vizsgálatot tartott az ESZAK-Szerződés 47. cikkére tekintettel elfogadott határozatok alapján. 1992. május 6-án kifogásközlést intézett az érintett vállalkozásokhoz, melyek között nem szerepelt az ARBED és a ProfilARBED, a TradeARBED viszont igen. Ez utóbbi részt vett egy meghallgatáson, amelyre 1993. január 11-től január 14-ig került sor.
- 21 A Bizottság az [ESZAK] 65. cikk alkalmazására vonatkozó eljárásban, az európai acélgerenda-gyártók megállapodásaival és összehangolt magatartásával kapcsolatos, 1994. február 16-án hozott 94/215/ESZAK bizottsági határozatban (HL L 116., 1. o., továbbiakban: kiindulási határozat) megállapította, hogy 17 európai acélipari vállalkozás – köztük a TradeARBED – az ESZAK-Szerződés 65. cikke (1) bekezdésének megsértésével az acélgerendák közösségi piacán történő árörögzítésre, piacfelosztásra és bizalmas információk cseréjére irányuló megállapodásokban vett részt, és hangolta össze e tekintetben magatartását, és pénzbírságot szabott ki az ebben az ágazatban tevékenykedő tizennégy vállalkozással – köztük az ARBED-del (11 200 000 ECU) – szemben az 1988. július 1-je és 1990. december 31. között elkövetett jogsértésekre tekintettel.
- 22 Az Elsőfokú Bíróság T-137/94. sz., ARBED kontra Bizottság ügyben 1999. március 11-én hozott ítéletében (EBHT 1999., II-303. o.) elutasította az ARBED által a kiindulási határozattal szemben benyújtott megsemmisítés iránti keresetet, mindamellett 10 millió euróra csökkentve az ARBED-del szemben kiszabott bírság összegét.

- 23 A C-176/99. P. sz., ARBED kontra Bizottság ügyben 2003. október 2-án hozott ítéletében (EBHT 2003., I-10687. o.) a Bíróság hatályon kívül helyezte az Elsőfokú Bíróság említett ítéletét és – az ARBED-et érintő részében – megsemmisítette a kiindulási határozatot a védelemhez való jog megsértése miatt.
- 24 A határozat e megsemmisítését követően a Bizottság a kiindulási határozat tárgyát képező versenyellenes magatartásokat célzó új eljárás megindítását határozta el. 2006. március 8-án kifogásközlést intézett az ARBED-hez, a TradeARBED-hez és az ProfilARBED-hez, amelyben tájékoztatta őket arról, hogy a szóban forgó jogsértésekre tekintettel az egyetemleges felelősségüket megállapító határozat elfogadását tervezi, amely kifogásközlésre e társaságok 2006. április 20-án válaszoltak.
- 25 2006. november 8-án a Bizottság elfogadta a vitatott határozatot, amely az 1. és 2. cikkében ekképp rendelkezik:

„1. cikk

»Az [ARBED-ből, a TradeARBED-ből és a ProfilARBED-ből] álló vállalkozás az [ESZAK] 65. cikkének megsértésével számos olyan megállapodásban és összehangolt magatartásban vett részt, amelyek célja vagy hatása árörögzítés, kvótaelosztás és nagymértékű információcsere volt az acélgerendák közösségi piacán. Az így alkotott vállalkozásnak az e jogsértésekben való részvétele 1988. július 1-je és 1991. január 16-a között állapítható meg.«

2. cikk

Az [ARBED-del, a TradeARBED-del és a ProfilARBED-del] szemben egyetemlegesen 10 millió euró összegű bírság kerül kiszabásra az 1. cikkben említett jogsértésekre tekintettel.”

III – Az Elsőfokú Bíróság előtti eljárás és a megtámadott ítélet

- ²⁶ Az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2006. december 27-én benyújtott keresetlevéllel az ARBED, a TradeARBED és a ProfilARBED (a továbbiakban együtt: az ARBED-csoport) keresetet terjesztettek elő a vitatott határozat ellen, egyrészt az ESZAK 33. cikk és ESZAK 36. cikk, másrészt az EK 229. cikke és EK 230. cikke alapján.
- ²⁷ Az ARBED, a TradeARBED és a ProfilARBED első jogalapjában azt állította, hogy a megtámadott határozatnak nincs jogi alapja, valamint hogy a Bizottság hatáskörrel való visszaélést követett el. A második jogalap a jogsértések betudhatósága szabályainak megsértésén, a harmadik jogalap az elévülési szabályok megsértésén, a negyedik jogalap pedig a védelemhez való jog megsértésén alapult.
- ²⁸ Tekintettel különösen arra, hogy a közösségi szerződések egyedi jogrendet hoztak létre, hogy az ESZAK-Szerződés és az EK-Szerződés közös célja a szabad verseny rendszerének fenntartása, valamint hogy a tagállamok jogrendszerében közös elvnek megfelelően jogszabályváltozás esetében – amennyiben a jogalkotó nem fejezi ki ezzel ellentétes akaratát – biztosítani kell a jogi struktúrák folytonosságát, az Elsőfokú Bíróság elutasította az első jogalapot, úgy ítélve meg, hogy az 1/2003 rendelet

7. cikkének (1) bekezdését, valamint a 23. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azok alapján a Bizottság 2002. július 23-át követően is jogosult megállapítani és szankcionálni a vállalkozások között az ESZAK-Szerződés tárgyi és időbeli hatálya alá tartozó ágazatokban megvalósult kartelleket.

- 29 Az Elsőfokú Bíróság elutasította a második jogalapot is, úgy találva, hogy egyrészt e jogalapra nem hivatkozott a TradeARBED, másrészt hogy a Bizottság megfontolásai nem valósítottak meg téves jogalkalmazást, amennyiben a TradeARBED által elkövetett jogsértést az ARBED-nek, mint ez utóbbi „gazdasági utódjának”, és a ProfilARBED-nek tudták be, mivel az ARBED rendelkezett a TradeARBED tőkéjének 100%-ával, és a bizonyítékok megerősítették az előbbinek a TradeARBED magatartása feletti meghatározó befolyását és e befolyás tényleges alkalmazását is.
- 30 A harmadik jogalapot illetően az Elsőfokú Bíróság elutasította az eljárással kapcsolatos elévülés szabályainak állítólagos megsértését az ARBED vonatkozásában, mivel úgy ítélte meg, hogy a vitatott határozatot az Elsőfokú Bíróság és a Bíróság előtti első eljárásban a határidők nyugvása miatt mind az ötéves, mind a tízéves elévülési időn belül hozták meg. Ezzel szemben, mivel úgy ítélte meg, hogy az említett nyugvásnak csak *inter partes*, és nem *erga omnes* hatálya volt, az Elsőfokú Bíróság megállapította, hogy a ProfilARBED és a TradeARBED tekintetében a tízéves elévülési idő lejárt, következésképpen az őket érintő részben megsemmisítette a vitatott határozatot.
- 31 Az Elsőfokú Bíróság elutasította az ARBED által felhozott negyedik jogalapot, mivel álláspontja szerint ez utóbbi csupán annak állítására szorítkozott, hogy az 1990-es év során rendelkezésére álló bizonyítékok az idő elteltével elenyésztek, és nem bizonyította, hogy a közigazgatási eljárás időtartama mennyiben akadályozta a védelemhez való joga gyakorlásában.

- 32 A megtámadott ítéletben az Elsőfokú Bíróság ennél fogva megsemmisítette a vitatott határozatot a ProfilARBED-et és a TradeARBED-et érintő részében, és a kereset ezt meghaladó részét mint megalapozatlant elutasította.

IV – A Bíróság előtti eljárás

- 33 A Bíróság elnöke 2009. szeptember 10-i végzésével a C-201/09. P. sz. ügyet és a C-216/09. P. sz. ügyet a szóbeli szakasz lefolytatása és az ítélethozatal céljából egyesítette.

V – A felek kérelmei

- 34 Fellebbezésében az ARBED (C-201/09. P. sz. ügy) azt kéri, hogy a Bíróság:
- helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet, amennyiben helyben hagyja az ARBED tekintetében a vitatott határozatot, és
 - a Bizottságot kötelezze a jelen eljárás, valamint az Elsőfokú Bíróság előtti eljárás költségeinek viselésére.

35 Az említett fellebbezésre vonatkozó válaszbeadványában a Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság:

- utasítsa el a fellebbezést; és
- az ARBED-et kötelezze a költségek viselésére.

36 Fellebbezésében a Bizottság (C-216/09. P. sz. ügy) azt kéri, hogy a Bíróság:

- helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet, amennyiben az megsemmisíti a vitatott határozatban a ProfilARBED-del és a TradeARBED-del szemben kiszabott bírságokat;
- utasítsa el a ProfilARBED és a TradeARBED kérelmét, és
- a ProfilARBED-et és a TradeARBED-et kötelezze a költségek viselésére.

37 Az említett fellebbezésre vonatkozó válaszbeadványában a ProfilARBED és a TradeARBED csatlakozó fellebbezést nyújtott be, és azt kéri, hogy a Bíróság:

- hagyja helyben a megtámadott ítéletet abban a részében, amelyben az az elévülés nyugvásának relatív hatálya alkalmazásával megsemmisítette a vitatott határozatban velük szemben kiszabott bírságokat;

- másodlagosan és viszontkérelemként, helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet, amennyiben az:
 - az ESZAK-Szerződést és az 1/2003 rendeletet alkalmazza velük szemben;
 - a TradeARBED magatartását a ProfilARBED-nek tudja be;
 - nem ismeri el az eljárásokra vonatkozó elévülést a ProfilARBED tekintetében az elévülés megszakadására vonatkozó szabályok alkalmazásával;
 - nem ismeri el a védelemhez való jog megsértését, amire a ProfilARBED joggal hivatkozik az eljárás különösen hosszú időtartama miatt;
- a Bizottságot kötelezze az első és a másodfokú eljárás költségeinek viselésére.

³⁸ Az említett csatlakozó fellebbezésre vonatkozó válaszbeadványában a Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság:

- utasítsa el a csatlakozó fellebbezést, és
- a ProfilARBED-et és a TradeARBED-et kötelezze a költségekre.

VI – A szóbeli szakasz újbóli megnyitására irányuló kérelemről

- 39 A Bíróság Hivatalához 2010. október 27-én benyújtott kérelmével a Bizottság a Bíróság eljárási szabályzata 61. cikkének megfelelően a szóbeli szakasz újbóli megnyitását kérte a Bíróságtól, amennyiben utóbbinak foglalkoznia kell a ProfilARBED felelősségének kérdésével az ARBED gazdasági tevékenységeinek ProfilARBED általi folytatása okán. A Bizottság szerint e kérdést megvizsgálta a főtanácsnok indítványa 224–235. pontjában, azonban nem képezi a jogvita tárgyát, és nem került megvitatásra a felek között sem.
- 40 Az említett rendelkezésnek megfelelően a főtanácsnokot e kérelem kapcsán meghallgatták.
- 41 A Bíróság az eljárási szabályzat 61. cikkének megfelelően hivatalból, a főtanácsnok javaslatára vagy a felek kérelmére is elrendelheti a szóbeli szakasz újbóli megnyitását, ha úgy véli, hogy a tényállás nincs kellően feltárva, vagy ha az ügyet olyan érv alapján kellene eldönteni, amely nem került megvitatásra a felek között (lásd a C-42/07. sz., Liga Portuguesa de Futebol Profissional és Bwin International ügyben 2009. szeptember 8-án hozott ítélet [EBHT 2009., I-7633. o.] 31. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 42 A Bíróság megállapítja, hogy minden szükséges adat rendelkezésre áll jogvita eldöntéséhez, és az ügyet nem kell olyan érv alapján vizsgálni, amely a Bíróság előtt nem került megvitatásra.
- 43 Következésképpen nem szükséges elrendelni a szóbeli szakasz újbóli megnyitását.

VII – A fellebbezésekről

- ⁴⁴ Fellebbezésében (C-201/09. P. sz. ügy) az ARBED négy jogalapot hoz fel. Első jogalapjában az ARBED az ESZAK 97. cikk és az 1/2003 rendelet megsértésére, hatáskörrel való visszaélésre, téves jogalkalmazásra és az indokolási kötelezettség megsértésére hivatkozik.
- ⁴⁵ A második jogalap a társaságok jogi személyisége elvének, a büntetések és joghátrányok egyéniesítése elvének, az indokolási kötelezettségnek a megsértésén, valamint a Bíróságnak a 100%-os tulajdonban lévő leányvállalat magatartása anyavállalatnak való betudásával kapcsolatos ítélkezési gyakorlata téves értelmezésén, valamint a jogerő és a jogszabályok hierarchiája elvének megsértésén alapul.
- ⁴⁶ A harmadik jogalap az elévülés szabályainak és a kiindulási határozathoz kapcsolódó jogerő elvének, valamint az indokolási kötelezettségnek a megsértésén alapul. Negyedik jogalapjában az ARBED azt kifogásolja, hogy az Elsőfokú Bíróság megsértette az indokolási kötelezettségét, a védelemhez való jogot, valamint a fent hivatkozott ARBED kontra Bizottság ügyben 2003. október 2-án hozott ítélet anyagi jogerejének elvét.
- ⁴⁷ Fellebbezésében (C-216/09. P. sz. ügy) a Bizottság egyetlen jogalapra hivatkozik, amely a 715/78 határozat értelmezésével kapcsolatos téves jogalkalmazáson alapul.

A – Az ARBED fellebbezéséről (C-201/09. P. sz. ügy)

1. Az ESZAK 97. cikk és az 1/2003 rendelet megsértésére, hatáskörrel való visszaélésre, téves jogalkalmazásra és indokolási kötelezettség megsértésére alapított, első jogalapról

a) A felek érvei

⁴⁸ Az ARBED először is előadja, hogy az ESZAK 97. cikk úgy rendelkezett, hogy az ESZAK-Szerződés 2002. július 23-án lejár, valamint hogy az ESZAK 65. cikke alapított vitatott határozatot 2006. november 8-án hozták meg. Az Elsőfokú Bíróság, amikor megállapította, hogy a szóban forgó magatartásokkal szemben helyesen az ESZAK 65. cikke alapján léptek fel, megsértette az ESZAK 97. cikket, és nem válaszolt az említett határozat jogalapjának hiányával kapcsolatban az ARBED által előterjesztett érvekre.

⁴⁹ Az ARBED szerint az Elsőfokú Bíróság tévesen alkalmazta a jogot, amikor úgy ítélte meg, hogy a közösségi szerződések egyedi jogrendet hoztak létre. Az EK 305. cikk (1) bekezdése értelmében az ESZAK-Szerződés különleges, az EK-Szerződés által meghatározott általános szabályoktól eltérő rendszert képezett, és az, hogy az ESZAK-Szerződés jogi keretét felváltotta az EK-Szerződés jogi kerete, azzal járt, hogy 2002. július 24-től megváltoztak az alkalmazandó jogalapok, eljárások, valamint anyagi jogi szabályok. Az intézmények azon kötelezettsége, hogy a különböző szerződéseket koherens módon értelmezzék, csak a maguk a szerződések által meghatározott korlátoknak a tiszteletben tartásával valósítható meg, és ekképpen nem vezetheti az intézményeket arra, hogy egy olyan szerződési rendelkezést, amelynek lejárt a 2002. július 23-ra volt előírva, ezen időpontot követően fenntartsanak.

- 50 Az Elsőfokú Bíróság által ezen álláspontja alátámasztására hivatkozott 23/68. sz. Klomp-ügyben 1969. február 25-én hozott ítéletre (EBHT 1969., 43. o.), illetve a C-119/05. sz. Lucchini-ügyben 2007. július 18-án hozott ítéletre (EBHT 2007., I-6199. o.) nem lehet eredményesen hivatkozni ettől eltérő következtetés alátámasztása érdekében. Az előbbi ítélet ugyanis az elsődleges jognak a fúziós szerződés hatása következtében végrehajtott módosítására vonatkozik, és nem egy szerződés lejártára, míg az utóbbi az ESZAK-Szerződés alapján, még annak lejáratára előtt, nem pedig azt követően hozott határozatot érint.
- 51 Másodsorban az ARBED úgy véli, hogy az Elsőfokú Bíróság azzal, hogy a Bizottság hatáskörét az 1/2003 rendeletre alapította, hatáskörrel való visszaélést követett el, és nem válaszolt az érveire. Megjegyzi, hogy az 1/2003 rendeletet az ESZAK-Szerződés lejártát követően fogadták el, és úgy véli, hogy annak 4. cikkére és az ESZAK-Szerződés említésének teljes hiányára tekintettel a Bizottságnak csak az EK 81. cikk és az EK 82. cikk megsértésével kapcsolatos eljárások folytatására biztosít hatáskört.
- 52 Még ha az 1/2003 rendelet az ESZAK 65. cikk (1) bekezdésének megsértése miatti szankciók kiszabására hatalmazná is fel a Bizottságot, ezzel megsértené az ESZAK-Szerződést, amennyiben egyedül az EK-Szerződés alapján történt meghozatala ellenére módosítani kívánja az ESZAK-Szerződést. Az ítélkezési gyakorlatból ugyanis kitűnik, hogy a különböző szerződések anyagi jogi szabályainak koherens értelmezése nem befolyásolja a különböző intézményeknek e szerződések által biztosított hatásköröket, mivel az egyes szerződések keretében az intézmények kizárólag azokat a hatásköröket gyakorolhatják, amelyeket az adott szerződés rájuk ruházott.
- 53 Az ARBED szerint az Elsőfokú Bíróság által elfogadott megközelítés ahhoz vezet, hogy hatáskört biztosít az Európai Unió Tanácsának egyrészt arra, hogy eldöntse, melyek az ESZAK 65. cikk végrehajtására hatáskörrel rendelkező hatóságok, jóllehet ezt a hatáskört az ESZAK-Szerződés megalkotói gyakorolták, másrészt arra, hogy megváltoztassa az ESZAK-Szerződés által a Bizottságnak biztosított hatáskör természetét,

mivel az az ESZAK 65. cikk alapján kizárólagos volt, míg az 1/2003 rendelet alapján az a nemzeti versenyhatóságokkal és nemzeti bíróságokkal párhuzamos hatáskör lenne.

- 54 A jogszabály időbeli hatályával kapcsolatos szabályok Elsőfokú Bíróság általi értelmezése tehát sérti az egyes szerződések jogi azonosságát és a jogszabályok hierarchiájára vonatkozó szabályokat. Ezenkívül az Elsőfokú Bíróság összekeverte az eljárásjogi szabályt, az anyagi jogi szabályt és a hatáskör telepítését. Az ítélkezési gyakorlatból kitűnik egyfelől, hogy valamely intézmény hatáskörének a kérdése megelőzi az alkalmazandó anyagi jogi és eljárásjogi szabályok kérdését, másrészt pedig, hogy az uniós intézményt az adott aktus meghozatalára felhatalmazó jogalaprak az aktus elfogadásának időpontjában hatályosnak kell lennie.

b) A Bíróság álláspontja

- 55 Előzetesen mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy az ESZAK 65. cikk (1) bekezdésében foglalt tényállásnak megfelelő, az ESZAK-Szerződés 2002. július 23-án való lejártát megelőzően kötött vagy végrehajtott megállapodás esetén a Bizottság az ESZAK 65. cikk (5) bekezdése alapján ezen időponttal bezárólag olyan határozatot hozhatott, amelyben az említett megállapodásban vagy annak végrehajtásában részt vevő vállalkozásokra bírságot szabott ki.
- 56 Ezt követően meg kell állapítani, hogy bármely, az ESZAK 65. cikk (1) bekezdésében foglalt tényállásnak megfelelő, 2002. július 24. és 2009. november 30. között kötött vagy végrehajtott megállapodás esetén a Bizottság az EK 81. cikk és az [EK] Szerződés [81.] és [82.] cikke végrehajtásáról szóló első, 1962. február 6-i 17. tanácsi rendelet (HL 1962. 13., 204. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 3. o.) 15. cikke (2) bekezdésének a) pontja vagy az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján hozhatott ilyen határozatot.

- 57 Végül nem vitatott az sem, hogy bármely, az ESZAK 65. cikk (1) bekezdésében foglalt tényállásnak megfelelő, 2009. december 1-jét követően kötött vagy végrehajtott megállapodás esetén a Bizottság az EUMSZ 101. cikk és az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján hozhat ilyen határozatot.
- 58 Márpedig a jelen esetben az ARBED lényegében az Elsőfokú Bíróság azon megállapítását vitatja, miszerint a Bizottság a 2002. július 23-át követően elfogadott vitatott határozatban az ESZAK 65. cikk (1) és (5) bekezdésének és az 1/2003 rendelet 7. cikke (1) bekezdésének és 23. cikke (2) bekezdése a) pontjának együttes értelmezése alapján bírságot szabhatott ki vele szemben azért, mert 2002. július 23-át megelőzően részt vett az ESZAK 65. cikk (1) bekezdésében foglalt tényállásnak megfelelő megállapodás megkötésében és végrehajtásában.
- 59 Először is a Bizottság hatáskörét illetően az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 57. és 58. pontjában kimondta, hogy az ESZAK-Szerződés az EK 305. cikk (1) bekezdése értelmében *lex specialist* képezett, amely eltért a *lex generalist* képező EK-Szerződéstől, és az ESZAK-Szerződés 2002. július 23-án történt lejárta miatt az EK-Szerződésben meghatározott általános rendszer hatálya kiterjedt azokra az ágazatokra is, amelyeket eredetileg az ESZAK-Szerződés szabályozott.
- 60 A megtámadott ítélet 59–61. pontjában az Elsőfokú Bíróság kifejtette, hogy az ESZAK-Szerződés jogi keretének az EK-Szerződés jogi keretével való felváltása az uniós jogrend és célkitűzései folytonosságának keretébe illeszkedik, mivel a szabad verseny rendszerének megteremtése és fenntartása mind az EK-Szerződésnek, mind pedig az ESZAK-Szerződésnek egyik alapvető célkitűzése. E tekintetben az Elsőfokú Bíróság hangsúlyozta, hogy az ESZAK 65. cikk (1) bekezdésének hatálya alá tartozó megállapodások és összehangolt magatartások fogalma megfelel a megállapodások és összehangolt magatartások EK 81. cikk szerinti fogalmának, és az uniós bíróságok ezt a két rendelkezést egyformán értelmezik.

- 61 A megtámadott ítélet 62. pontjában az Elsőfokú Bíróság úgy találta, hogy a tagállamok jogrendszereiben közös elvnek megfelelően, jogszabályváltozás esetében – amennyiben a jogalkotó nem fejezi ki ezzel ellentétes akaratát – biztosítani kell a jogi struktúrák folytonosságát, valamint hogy ezen elv az Unió elsődleges jogának módosításaira is alkalmazandó.
- 62 A megtámadott ítélet 63–64. pontjában az Elsőfokú Bíróság így megállapította, hogy az uniós jogrend folytonossága megköveteli, hogy a Bizottság biztosítsa az ESZAK-Szerződés hatálya alatt létrejött helyzetek vonatkozásában mind a tagállamok, mind pedig a magánszemélyek tekintetében *eo tempore* keletkezett jogok és kötelezettségek tiszteletben tartását, és következésképpen az 1/2003 rendeletet 23. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az alapján a Bizottságnak jogában áll 2002. július 23-át követően az ESZAK-Szerződés tárgyi és időbeli hatálya alá tartozó ágazatokban létrehozott kartelleket szankcionálni.
- 63 E megfontolások semmiféle téves jogalkalmazást nem valósítanak meg. Az ítélezési gyakorlatból ugyanis kitűnik egyrészt, hogy a tagállamok jogrendszereiben közös elv szerint, amely jogrendszerek eredete a római jogig vezethető vissza, jogszabályváltozás esetén – a jogalkotó kifejezett ellentétes szándéka hiányában – biztosítani kell a jogi struktúrák folytonosságát, másrészt pedig az, hogy ezen elv az Unió elsődleges jogának módosításaira is alkalmazandó (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Klomp ügyben hozott ítélet 13. pontját).
- 64 Márpedig, ahogyan a Bizottság helyesen kiemelte, semmilyen ténykörülmény nem utal arra, hogy az uniós jogalkotó azt kívánta volna, hogy az ESZAK-Szerződés hatálya alatt tiltott összejárások e szerződés lejártát követően kikerülhessenek bármilyen szankció alkalmazása alól.

- 65 Továbbá a jelen ítélet 55–57. pontjában tett megállapításokból kitűnik, hogy az ESZAK-Szerződés, az EK-Szerződés és az EUMSZ egymást felváltó rendszere a szabad verseny garantálása céljából biztosítja, hogy a Bizottság szankcionálhatott és továbbra is szankcionálhat bármely, az ESZAK 65. cikk (1) bekezdésében foglalt tényállásnak megfelelő, 2002. július 23. előtt vagy után elkövetett magatartást.
- 66 E körülmények között ellentétes lenne a Szerződések céljával és koherenciájával, valamint összeegyeztethetetlen az uniós jogrend folytonosságával, hogy a Bizottságnak ne legyen joga az ESZAK-Szerződéshez kapcsolódó olyan jogszabályok egységes alkalmazását biztosítani, amelyek az utóbbi lejártát követően is joghatást fejtenek ki (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Lucchini-ügyben hozott ítélet 41. pontját).
- 67 Másodszor ez utóbbi tekintetben az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 65., 66. és 68. pontjában helyesen állapította meg, hogy az időbeli hatályt szabályozó elvek tiszteletben tartása, valamint a jogbiztonság és a bizalomvédelem elvére vonatkozó követelmények megkövetelik az ESZAK 65. cikk (1) és (5) bekezdésében foglalt anyagi jogi szabályoknak a jelen ügy azon tényállására való alkalmazását, amely e szerződés tárgyi és időbeli hatálya alá tartozik.
- 68 Többek között emlékeztetni kell arra, hogy a jogbiztonság elve megköveteli, hogy az uniós szabályozás tegye lehetővé az érdekelték számára az ennek alapján őket terhelő kötelezettség terjedelmének pontos ismeretét, mivel képeseknek kell lenniük arra, hogy egyértelműen megismerhessék jogaikat és kötelezettségeiket, és ezeknek megfelelően járjanak el (a C-345/06. sz. Heinrich-ügyben 2009. március 10-én hozott ítélet [EBHT 2009., I-1659. o.] 44. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 69 E tekintetben ki kell emelni, hogy a tényállás idején az ESZAK 65. cikk (1) és (5) bekezdése egyértelmű jogalapot nyújtott a jelen esetben kiszabott szankcióhoz, így a

TradeARBED-nek tudatában kellett lennie magatartása következményeinek. Egyébként a jelen ítélet 55–57. pontjában tett megállapításokból kitűnik, hogy a Bizottság ugyanezen magatartás miatt a későbbiekben is bármikor kiszabhatott volna ilyen bírságot.

⁷⁰ Márpedig, mivel a Szerződések már a tényállás időpontja előtt egyértelműen meghatározták a jogsértéseket, valamint az e címen kiszabható szankciók jellegét és mértékét, az említett elvek nem irányulnak annak biztosítására, hogy a jogalapok és eljárási rendelkezések későbbi módosításai révén a vállalkozások elkerülhessenek bármilyen, múltbeli jogsértő magatartásaikra vonatkozó szankciót.

⁷¹ Hozzá kell tenni, hogy a Bizottság már az ESZAK-Szerződés lejárta előtt kiemelte az ilyen szankció elkerülése lehetőségének hiányát, amikor az ESZAK-Szerződés lejáratából fakadó versenyjogi kérdések kezelésének bizonyos szempontjairól szóló, 2002. június 18-án elfogadott közleményének (HL C 152., 5. o.) 31. pontjában kifejtette, hogy ha az ESZAK-Szerződés hatálya alá tartozó területen jogsértést állapít meg, az alkalmazandó anyagi jog – az alkalmazás időpontjától függetlenül – a jogsértést eredményező tényállás megvalósulásának időpontjában hatályban lévő jog, az ESZAK-Szerződés lejárta után alkalmazandó eljárási jog pedig az EK-Szerződésben meghatározott eljárási jog lesz.

⁷² Egyébiránt a *lex mitior* elve a jelen esetben nem zárja ki az ESZAK 65. cikk (5) bekezdésének alkalmazását, mivel a vitatott határozatban kiszabott bírság mindenképpen az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) bekezdésében előírt, az uniós versenyszabályok megsértése miatt kiszabható bírság felső határa alatt van.

- 73 E körülmények összességéből következik, hogy valamely, az ARBED helyzetében lévő gondos vállalkozásnak mindig tudatában kellett lennie magatartása következményeinek, és nem számíthatott arra, hogy az ESZAK-Szerződés jogi keretének az EK-Szerződés jogi keretével való felváltása következtében elkerülhet bármilyen, az ESZAK 65. cikk múltban elkövetett megsértése miatti szankciót.
- 74 A jogalapot és az alkalmazandó eljárási szabályokat illetően az Elsőfokú Bíróság szintén helyesen állapította meg a megtámadott ítélet 64. és 67. pontjában, hogy a Bizottságnak a szóban forgó bírság vitatott határozatban való kiszabására vonatkozó hatásköre az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) bekezdésén alapul, és hogy az eljárást e rendeletnek megfelelően kell lefolytatni.
- 75 Az ítélezési gyakorlatból ugyanis kitűnik, hogy valamely jogi aktus jogalapját képező és az uniós intézményt az adott jogi aktus meghozatalára jogosító rendelkezésnek a jogi aktus elfogadásának időpontjában hatályosnak kell lennie (lásd ebben az értelemben a C-269/97. sz., Bizottság kontra Tanács ügyben 2000. április 4-én hozott ítélet [EBHT 2000., I-2257. o.] 45. pontját), és az eljárási szabályokat általában a hatálybalépésüktől kezdve kell alkalmazni (lásd ebben az értelemben a 212/80–217/80. sz., Meridionale Industria Salumi és társai egyesített ügyekben 1981. november 12-én hozott ítélet [EBHT 1981., 2735. o.] 9. pontját, valamint a C-201/04. sz. Molenbergntatie ügyben 2006. február 23-án hozott ítélet [EBHT 2006., I-2049. o.] 31. pontját).
- 76 Hozzá kell tenni, hogy az 1/2003 rendelet Bizottság általi alkalmazása nem korlátozta, hanem inkább kiterjesztette az ESZAK-Szerződés jogi keretében az eljárás alá vont vállalkozások számára biztosított eljárási garanciákat, amit egyébként az ARBED nem vitat.

- 77 Következésképpen az Elsőfokú Bíróság téves jogalkalmazás nélkül állapíthatta meg a megtámadott ítélet 67. és 68. pontjában egyrészt azt, hogy a Bizottságnak a szóban forgó bírság vitatott határozatban való kiszabására vonatkozó hatásköre az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) bekezdésén alapul, és hogy az eljárást e rendeletnek megfelelően kell lefolytatni, másrészt pedig azt, hogy az alkalmazandó szankciót előíró anyagi jogot az ESZAK 65. cikk (1) és (5) bekezdése jelenti.
- 78 Harmadszor amennyiben az ARBED úgy érvel, hogy az Elsőfokú Bíróság nem válaszolt kifejezetten valamennyi érvére, emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az Elsőfokú Bíróságnak – a Bíróság eljárási szabályzata 36. cikkében és 53. cikke első bekezdésében előírt – az ítéletek indokolására vonatkozó kötelezettsége nem kötelezi az Elsőfokú Bíróságot, hogy olyan magyarázatot adjon, amely egyenként és kimerítően követi a felek által előadott összes érvet. Az indokolás lehet közvetett is, amennyiben lehetővé teszi az érdekelt felek számára, hogy megismerjék az adott intézkedés okait, és lehetővé teszik a Bíróság számára a bírósági felülvizsgálat gyakorlását (a C-431/07. P. sz., Bouygues és Bouygues Télécom kontra Bizottság ügyben 2009. április 2-án hozott ítélet [EBHT 2009., I-2665. o.] 42. pontja, valamint a C-150/09. P. sz., Iride és Iride Energia kontra Bizottság ügyben 2010. január 21-én hozott végzés 42. pontja).
- 79 Az Elsőfokú Bíróság által követett okfejtés világos és mind az ARBED számára lehetővé teszi annak megértését, hogy az Elsőfokú Bíróság miért utasította el az érintett jogalapot, mind pedig a Bíróság számára elegendő adatot szolgáltat a felülvizsgálati jogkörének gyakorlásához. Következésképpen a megtámadott ítélet indokolása nem hiányos.
- 80 A fentiek alapján az első jogalapot el kell utasítani.

2. A társaságok jogi személyisége elvének, a joghátrányok egyéniesítése elvének, és az indokolási kötelezettségnek a megsértésén, valamint a 100%-os tulajdonban lévő leányvállalat magatartása anyavállalatnak való betudásával kapcsolatos ítélkezési gyakorlat téves értelmezésén és alkalmazásán, valamint a jogerő elvének megsértésén alapuló, második jogalapról

a) A jogalap elfogadhatóságáról és hatásosságáról

i) A felek érvei

⁸¹ A C-201/09. P. sz. ügyben benyújtott fellebbezésre vonatkozó válaszbeadványának keretében a Bizottság úgy érvel, hogy amennyiben e jogalap a TradeARBED magatartása ProfilARBED-nek – a megtámadott ítélet 106–119. pontjában – történő betudásának vitatására irányul, elfogadhatatlan, mivel a kereset érvényesen nem tartalmazhat olyan jogalapot, amely az eljárásban részt vevő másik felet érint.

⁸² Egyébként a Bizottság úgy véli, hogy a második jogalap hatástalan, mivel csak a leányvállalat tőkéjének 100%-ával való rendelkezésből következő tényleges ellenőrzés fennállása vélelmének alkalmazására vonatkozik, és nem az Elsőfokú Bíróság azon megállapítására, mely szerint a Bizottság bizonyította, hogy az ARBED ténylegesen meghatározó befolyást gyakorolt a TradeARBED-re, és ezzel igazolta azon következtetést, miszerint e társaságok egy gazdasági egységet képeztek.

ii) A Bíróság álláspontja

⁸³ A jogalapnak a TradeARBED magatartása ProfilARBED-nek való betudásával kapcsolatos részének elfogadhatóságát illetően meg kell állapítani, hogy e jogalap nem a

megtámadott ítéletre irányul, amennyiben az az ARBED jogi helyzetét érinti. Ahogy a Bizottság helyesen érvel, a fellebbező nem terjeszthet elő jogalapot az eljárásban részt vevő másik fél érdekében. Következésképpen a jelen jogalapot elfogadhatatlannak kell nyilvánítani, amennyiben a TradeARBED magatartása a ProfilARBED-nek való betudására irányul.

⁸⁴ A második jogalap hatásosságát illetően a megtámadott ítélet 99. pontjából kitűnik, hogy annak megállapítása érdekében, hogy az ARBED és a TradeARBED egy gazdasági egységet képezett, az Elsőfokú Bíróság valamennyi fenti megfontolást alapul vette, beleértve következésképpen azon megdönthető vélelmet, mely szerint a leányvállalatát 100%-ban ellenőrző anyavállalat ténylegesen meghatározó befolyást gyakorol ez utóbbi magatartására.

⁸⁵ Ilyen körülmények között a második jogalapot érdemben meg kell vizsgálni.

b) Az ügy érdeméről

i) A felek érvei

⁸⁶ Először is az ARBED arra hivatkozik, hogy az Elsőfokú Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a TradeARBED magatartása betudható az ARBED-nek a versenyjogban kifejlődött fogalom alapján, mely szerint jogilag különálló vállalkozások is képezhetnek gazdasági egységet. E fogalmat azonban a mai napig csupán annak érdekében használták, hogy vállalkozásokat mentesítsenek a jogilag különálló személyek létének

következményei alól, megállapítva, hogy a vállalkozások közötti megállapodások EK 81. cikkben található tilalma nem alkalmazható az azonos csoporton belüli vállalkozásokra, és kizárva az összefonódásokra vonatkozó szabályozás alkalmazása alól a vállalkozások azonos csoporton belüli megszerzését.

- 87 Az Elsőfokú Bíróság a csoport vállalkozásainak az egyikőjük magatartása alapján fennálló egyetemleges felelősségének megállapításával tagadta a személyek azon elismert jogait, hogy gazdasági tevékenységet különálló jogi személyeken keresztül folytassanak, amelyek mindegyike jogi személyként saját jogi személyiséggel bír, és amelyhez személyes felelősség kapcsolódik.
- 88 Ráadásul az Elsőfokú Bíróság által elfogadott megközelítés nem vezetne következetes eredményre. A kettős körülmény, miszerint egy adott csoporthoz tartozó társaság jogsértő magatartása betudható mind az anyavállalatnak, mind egy testvérvállalatnak, azonban csupán az anyavállalatnak van lehetősége a meghatározó befolyás vélelmének megdöntésére, a testvérvállalat tekintetében szigorúbb szabályrendszer bevezetését eredményezné.
- 89 Ennélfogva az ARBED szerint a megtámadott ítélet megsérti a jogi személyiség elvét, valamint a büntetések és joghátrányok egyéniesítésének elvét, és az indokolási kötelezettség megsértésével egyenértékű belső érvelési ellentmondásokhoz vezet.
- 90 Másodsorban az ARBED úgy véli, hogy az Elsőfokú Bíróság annak kimondásával, hogy azon megdönthető vélelem, miszerint a leányvállalata tőkéjének 100%-ával rendelkező anyavállalat meghatározó befolyást gyakorol leányvállalata magatartására, igazolja a leányvállalat magatartása anyavállalatnak való betudását, megsértette az általános jogelveket, és eltért mind a Bíróság, mind a Törvényszék ítélkezési gyakorlatától. Ezen ítélkezési gyakorlat megköveteli, hogy a Bizottság bizonyítsa be, hogy

a bíróságot kiszabó határozatban érintett valamennyi vállalkozással szemben konkrét kifogások hozhatók fel.

- ⁹¹ A 107/82. sz. ügyben 1983. október 25-én hozott ítélet (EBHT 1983., 3151. o.) és a C-286/98. P. sz., Stora Kopparbergs Bergslags kontra Bizottság ügyben 2000. november 16-án hozott ítélet (EBHT 2000., I-9925. o.) nem igazolhatja az Elsőfokú Bíróság álláspontját, mivel az első nem releváns, a másodikat pedig tévesen értelmezte.
- ⁹² A fent hivatkozott AEG-Telefunken kontra Bizottság ügyben hozott ítélet alapjául szolgáló ügyben a Bíróságnak ugyanis az ARBED szerint nem a leányvállalat által elkövetett jogsértés anyavállalatnak való betudhatóságáról, hanem az anyavállalat jogsértésben való részvételének bizonyításáról kellett határoznia. Az említett ügy alapjául szolgáló helyzettel ellentétben továbbá a jelen esetben alkalmazandó nemzeti jog nem rendelkezik akképpen, hogy a 100%-os tulajdonban lévő leányvállalat alapszabály szerinti szerveinek meg kell egyezniük az anyavállalat ilyen szerveivel.
- ⁹³ A fent hivatkozott Stora Kopparbergs Bergslags kontra Bizottság ügyben hozott ítélet alapjául szolgáló ügyet illetően az ARBED úgy érvel, hogy a Bíróság soha nem erősítette meg azt, hogy egy társaság tőkéjének 100%-os tulajdona elegendő ahhoz, hogy az anyavállalatot lehessen felelősnek tekinteni a leányvállalata magatartásáért. Az ARBED-del ellentétben az anyavállalat az említett ügyben a közigazgatási eljárás során elismerte a leányvállalata magatartásáért való felelősségét. Továbbá a Bizottság adott ítélet alapjául szolgáló határozatában az utóbbi azt a megközelítést alkalmazta, hogy az anyavállalattal szemben szab ki bíróságot, amennyiben kifejezett bizonyítékok léteznek az anyavállalatnak a jogsértésben való részvételére vonatkozóan.
- ⁹⁴ Harmadsorban az ARBED arra hivatkozik, hogy az Elsőfokú Bíróság megállapítva mind az ARBED TradeARBED-re kifejtett meghatározó befolyásának fennállását, mind e befolyás tényleges gyakorlását, míg a vitatott határozat és a kiindulási határozat egyaránt elismerte, hogy az ARBED nem vett részt a jogsértésben az említett befolyás gyakorlásával, megsértette a kiindulási határozathoz kapcsolódó jogerő elvét,

és – túllépve a hatáskörét – a saját értékelésével helyettesítette a Bizottságét, valamint tévesen alkalmazta a fent hivatkozott AEG-Telefunken kontra Bizottság, illetve Stora Kopparbergs Bergslags kontra Bizottság ügyben hozott ítéletből eredő ítélkezési gyakorlatot.

ii) A Bíróság álláspontja

⁹⁵ Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a vállalkozás fogalma valamennyi jogalanyt magában foglalja, aki gazdasági tevékenységet folytat, a jogalany jogállásától és finanszírozásának módjától függetlenül. E tekintetben a Bíróság kifejtette egyfelől, hogy ezen összefüggésben a vállalkozás fogalmát úgy kell értelmezni, hogy az gazdasági egységet jelent, még akkor is, ha jogi szempontból e gazdasági egység több természetes vagy jogi személyből áll, és másfelől hogy ha ilyen gazdasági egység sérti meg a versenyszabályokat, a személyes felelősség elve szerint neki kell felelnie ezért a jogsértésért (a C-90/09. P. sz., General Química és társai kontra Bizottság ügyben 2011. január 20-án hozott ítélet [EBHT 2011., I-1. o.] 34–36. pontja, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

⁹⁶ Az anyavállalatnak lehet betudni a leányvállalat magatartását, ha – jóllehet külön jogi személyiséggel rendelkezik – nem önállóan határozza meg saját magatartását a piacon, hanem lényegében azokat az utasításokat követi, amelyeket az anyavállalat ad a számára, különös tekintettel az említett két jogi személy közötti gazdasági, szervezeti és jogi kapcsolatokra (a C-97/08. P. sz., Akzo Nobel és társai kontra Bizottság ügyben 2009. szeptember 10-én hozott ítélet [EBHT 2009., I-8237. o.] 58. pontja, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

⁹⁷ Abban a különös esetben, ha az anyavállalat az uniós versenyjog szabályait sértő magatartást folytató leányvállalatban 100%-os részesedéssel rendelkezik, egyrészről

ezen anyavállalat meghatározó befolyást gyakorolhat az említett leányvállalat magatartására, másrészt pedig fennáll azon megdönthető vélelem, amely szerint az említett anyavállalat ténylegesen meghatározó befolyást gyakorol leányvállalata magatartására (a fent hivatkozott Akzo Nobel és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 60. pontja, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

98 E körülmények között elegendő, ha a Bizottság bizonyítja, hogy valamely leányvállalatnak az anyavállalata az egyedüli tulajdonosa, ahhoz, hogy arra következtethessen, hogy ez utóbbi meghatározó befolyást gyakorol e leányvállalat üzletpolitikájára. A Bizottságnak ezt követően módjában áll az anyavállalat egyetemleges felelősségét megállapítani a leányvállalatra kiszabott bírság megfizetését illetően, kivéve ha a fenti vélelem megdöntésére köteles anyavállalat elegendő bizonyítékot terjeszt elő annak bizonyításához, hogy a leányvállalata önálló piaci magatartást követ (a fent hivatkozott Akzo Nobel és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 61. pontja, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

99 Igaz ugyan, hogy a Bíróság a fent hivatkozott Stora Kopparbergs Bergslags kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 28. és 29. pontjában a leányvállalatban való 100%-os részesedésen kívül további körülményekre is hivatkozott, például arra a tényre, hogy nem vitatták az anyavállalatnak a leányvállalata üzletpolitikájára gyakorolt befolyását, és a két társaságnak közös volt a képviselője a közigazgatási eljárás során, e körülményeket azonban a Bíróság csupán azért említette meg, hogy ismertesse azon elemek összességét, amelyekre az Elsőfokú Bíróság az érvelését alapozta, és nem annak érdekében, hogy a jelen ítélet 97. pontjában említett vélelem alkalmazását az anyavállalat által ténylegesen gyakorolt befolyásra vonatkozó további ténykörülmények előterjesztésétől tegye függővé (a fent hivatkozott Akzo Nobel és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 62. pontja).

100 A fenti megállapításokból következik egyfelől, hogy az Elsőfokú Bíróság nem alkalmazta tévesen a jogot annak kimondásával, hogy ha az anyavállalat a jogsértést elkövető leányvállalata tőkéjének 100%-ával rendelkezik, fennáll azon megdönthető vélelem, amely szerint ezen anyavállalat meghatározó befolyást gyakorol a leányvállalata

magatartására, és másfelől – az ARBED állításaival ellentétben – sem a társaságok jogi személyiségének állítólagos elvével, sem a joghátrányok egyéniesítésének elvével nem ellentétes, hogy a Bizottság bírságot szabhat ki az anyavállalattal szemben a 100%-os tulajdonú leányvállalata által elkövetett jogsértésért.

- 101 Amennyiben az anyavállalat meghatározó befolyást gyakorol leányvállalata magatartására, különösen ez utóbbinak a versenyellenes magatartására, az anya- és a leányvállalat által alkotott vállalkozás felelős az ESZAK-Szerződés és az EK-Szerződés versenyjogi szabályainak e magatartásból eredő megsértéséért, a jelen ítélet 95. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlattal összhangban.
- 102 Az Elsőfokú Bíróság egyébként a megtámadott ítélet 94. és 96–98. pontjában megjegyezte, hogy a Bizottság a vitatott határozatban megállapította, hogy a felperesek nem bizonyították, és nem is állították, hogy a TradeARBED az ARBED-től függetlenül határozta volna meg üzletpolitikáját, valamint hogy a további bizonyítékok az ARBED-nek a TradeARBED magatartása feletti meghatározó befolyását és e befolyás tényleges alkalmazását erősítették meg.
- 103 E körülmények között el kell utasítani az ARBED-nek a 100%-os tulajdonú leányvállalat magatartása anyavállalatnak való betudhatóságával kapcsolatos ítélkezési gyakorlat helytelen alkalmazására és a Bizottság mérlegelésének az Elsőfokú Bírósággal való helyettesítésére alapított érvelését.
- 104 Azon érvet illetően, miszerint a jogsértő magatartás testvérvállalatnak való betudása e társaság tekintetében az anyavállalattal szemben alkalmazotthoz képest szigorúbb felelősségi rendszer bevezetését eredményezné, elegendő arra emlékeztetni, hogy a jelen esetben a Bizottság az említett magatartást a testvérvállalatnak azon okból tudta be, hogy az átvette az anyavállalat gazdasági tevékenységeit, és ennél fogva mivel a

testvérvállalat felelőssége az anyavállalat felelősségének függvénye, a testvérvállalattal szemben alkalmazott felelősségi rendszer semmiben sem szigorúbb, mint az anyavállalattal szembeni.

- 105 A jogerőre elvénnek megsértésére alapított érvet illetően elegendő megjegyezni, hogy semmi esetre sem kapcsolódik jogerő a Bizottság határozatához, amelyet ráadásul az Elsőfokú Bíróság – a kiindulási határozathoz hasonlóan – az ARBED-et érintő részében megsemmisített.
- 106 Az Elsőfokú Bíróság érvelésének állítólagos következetlenségéből eredő indokolási kötelezettség megsértését illetően a fentiekből következik, hogy ezen állítólagos következetlenség a 100%-os tulajdonú leányvállalat magatartása anyavállalatnak való betudhatóságával kapcsolatos ítélkezési gyakorlat ARBED általi helytelen értelmezéséből ered. Ennélfogva ezen érvet mindenképpen el kell utasítani.
- 107 Következésképpen a második jogalapot el kell utasítani.

3. Az elévülés szabályainak és a jogerő elvének, valamint az indokolási kötelezettségnek a megsértésén alapuló harmadik jogalapról

a) A felek érvei

- 108 Az ARBED úgy véli, hogy az Elsőfokú Bíróság amikor úgy találta, hogy az ARBED részt vett a jogsértésben, mivel a TradeARBED által elkövetett jogsértés neki tudható be, először is ellentmondott önmagának, hiszen a megtámadott ítélet 100. pontjában

különbséget tett a betudáson, illetve a részvételen alapuló felelősség között, másodszor nem bizonyította, hogy az ARBED megfelelt azoknak a feltételeknek, amelyek alapján lehetne az elévülést megszakító vagy annak nyugvását előidéző aktusokra vele szemben hivatkozni, harmadszor helytelenül alkalmazta az elévülés szabályait, és negyedszer megsértette a jogerő elvét.

b) A Bíróság álláspontja

- ¹⁰⁹ Az Elsőfokú Bíróság állítólag ellentmondásos érvelésére alapított érvet illetően a jelen ítélet 106. pontjában már megállapítást nyert, hogy az állítólagos következtetések a 100%-os tulajdonú leányvállalat magatartása anyavállalatnak való betudhatóságával kapcsolatos ítélkezési gyakorlat ARBED általi helytelen értelmezéséből erednek. Következésképpen ezt az érvet el kell utasítani.
- ¹¹⁰ A fentiekből továbbá az is következik, hogy az ARBED állításával ellentétben, az elévülést megszakító aktusokra az említett betudhatóság és a TradeARBED és ARBED között fennálló gazdasági egység miatt lehet az ARBED-del szemben hivatkozni.
- ¹¹¹ Végül a jogerő elvének megsértésére alapított érvet illetően a jelen ítélet 105. pontjában már megállapítást nyert, hogy semmi esetre sem kapcsolódik jogerő a Bizottság határozatához, amelyet ráadásul az Elsőfokú Bíróság – a kiindulási határozathoz hasonlóan – megsemmisített az ARBED-et érintő részében.

112 Az előzőekből következik, hogy a harmadik jogalapot el kell utasítani.

4. Az indokolási kötelezettségnek, a védelemhez való jognak és a jogerő elvének megsértésére alapított negyedik jogalapról

a) A felek érvei

113 Az ARBED előadja, hogy az Elsőfokú Bíróság előtt úgy érvelt, hogy a TradeARBED által elkövetett jogsértés betudhatóságára vonatkozó vélelem megdöntésének keretében releváns bizonyítékok, amelyek az 1990-es év során az ARBED rendelkezésére állhattak volna, tizenhat év elteltével elenyésztek, és nem tudta az eljárás során felhasználható információk relevanciáját mérlegelni. Az ARBED által előterjesztett érvelés tehát az említett vélelem megdöntéséhez szükséges bizonyítékok összegyűjtésének lehetetlenségére vonatkozott.

114 Az Elsőfokú Bíróság ekképpen, annak kimondásával, hogy az ARBED feladata bizonyítani, hogy a közte és leányvállalata között fennálló kapcsolatokra vonatkozó bizonyítékok elenyésztek, egy negatív tény bizonyítását követelte meg, amit fogalmilag lehetetlen teljesíteni, és ezzel a megtámadott ítélet megsértette az indokolási kötelezettséget, ami a védelemhez való jog megsértésének minősül.

115 Míg az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 169. pontjában hozzátette, hogy a felelősség vélelme már a kiindulási határozatban szerepelt, az ARBED azt állítja, hogy

e határozat nem tartalmaz semmilyen érvelést egy adott társaság által elkövetett jogsértés másik társaságnak való betudására vonatkozóan, csupán annak megállapítására szorítkozott, hogy a TradeARBED az ARBED számára acélgerendákat forgalmazott, és az egyenlő bánásmód biztosítása érdekében a kiindulási határozatot az ARBED-nek címezte.

- ¹¹⁶ A megtámadott ítélet 171. pontjában szereplő megfontolásokat illetően, amelyek szerint a felelősség vélelmét bizonyítékok támasztják alá a kiindulási határozatban, az ARBED előadja, hogy az Elsőfokú Bíróság fent hivatkozott ARBED kontra Bizottság ügyben 1999. március 11-én hozott ítéletének 96. pontja az ARBED-nek a jogsértést követő magatartására vonatkozik, valamint hogy az említett ítélet 98. pontjában az Elsőfokú Bíróság az ARBED és a TradeARBED felelősségével kapcsolatban felmerült bizonytalanságra utal.
- ¹¹⁷ Továbbá mivel a kiindulási határozatot a Bíróság megsemmisítette az ARBED-re vonatkozó részében, a jogerő elve az Elsőfokú Bíróság által elfogadott érvelést hatástalanná teszi. Az ARBED szerint az Elsőfokú Bíróság érvelése megsérti a fent hivatkozott ARBED kontra Bizottság ügyben 2003. október 2-án hozott ítélethez kapcsolódó jogerőt, és mind a kiindulási határozat, mind a fent hivatkozott ARBED kontra Bizottság ügyben 1999. március 11-én hozott ítélet téves értelmezésén alapul, ami az indokolási kötelezettség megsértésének minősül.

b) A Bíróság álláspontja

- ¹¹⁸ A TradeARBED magatartása ARBED-nek való betudhatóságára vonatkozó vélelem megdöntéséhez szükséges bizonyítékok összegyűjtésének lehetetlenségére, illetve azon tényre alapított érvet illetően, miszerint negatív tény bizonyítását követelte meg az Elsőfokú Bíróság, az ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy azon vállalkozást, amely arra hivatkozik, hogy a közigazgatási eljárás túlzott elhúzódása hatással volt

a védelemhez való jog gyakorlására, terheli annak jogilag megkövetelt módon való bizonyítása, hogy nehézségekbe ütközött a Bizottság által közölt kifogásokkal szembeni védekezés (lásd ebben az értelemben a C-113/04. P. sz., Technische Unie kontra Bizottság ügyben 2006. szeptember 21-én hozott ítéletének [EBHT 2006., I-8831. o.] 60. és 61. pontját).

- 119 Az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 168. pontjában úgy találta, hogy a jelen esetben az ARBED nem bizonyította, hogy a közigazgatási eljárás időtartama mennyiben akadályozta a védelemhez való joga gyakorlásában, mivel csupán annak megállapításra szorítkozott, hogy az 1990-es év során esetlegesen rendelkezésére álló bizonyítékok ilyen hosszú idő elteltével elenyésztek.
- 120 E megállapítás egyáltalán nem minősül téves jogalkalmazásnak. Emlékeztetni kell arra ugyanis, hogy az ARBED a kiindulási határozat címzettje volt, és az Elsőfokú Bíróság és a Bíróság előtti első eljárásban félnek minősült. E körülmények, amint arra a Bizottság helytállóan hivatkozik, minden gondos vállalkozást a védelméhez szükséges iratok megőrzésére kell késztesse.
- 121 Következésképpen az ARBED helyzetében lévő vállalkozásnak részletesen ki kell fejtenie, ha nem is az elenyészett bizonyítékokat, de legalábbis azon eseményeket vagy körülményeket, amelyek a szóban forgó időszakban megakadályozták abban, hogy a gondos eljárásra vonatkozó kötelezettségének eleget tegyen, illetve amelyek a hivatkozott bizonyítékok állítólagos elenyészésével jártak.
- 122 Az Elsőfokú Bíróság és a Bíróság csak ezen konkrét utalások megvizsgálásával tudja mérlegelni, hogy a vállalkozás a jogilag megkövetelt módon bizonyította-e, hogy a közigazgatási eljárás túlzott elhúzódása miatt a hivatkozott nehézségekbe ütközött a Bizottság által közölt kifogások megcáfolása, vagy épp ellenkezőleg, az említett nehézségek a gondos eljárásra vonatkozó kötelezettségének megsértéséből eredtek.

- 123 Ennélfogva az Elsőfokú Bíróság jogszerűen mondhatta ki, hogy az ARBED által tett általános megállapítás nem elegendő annak jogilag megkövetelt módon való bizonyításához, hogy az eljárás időtartama hatással lett volna a védelemhez való jog gyakorlására.
- 124 E megállapításra tekintettel, az ARBED-nek az Elsőfokú Bíróság által a megtámadott ítélet 169–171. pontjában kifejtett további megfontolásokkal szemben felhozott érvei hatástalanok.
- 125 Következésképpen a negyedik jogalapot el kell utasítani.
- 126 A fentiekből következik, hogy az ARBED-nek a C-201/09. P. sz. ügyben előterjesztett fellebbezését el kell utasítani.

B – A Bizottság fellebbezéséről (C-216/09. P. sz. ügy), amelynek egyetlen jogalapja 715/78 határozat értelmezését illetően elkövetett téves jogalkalmazáson alapul

1. A felek érvei

- 127 A Bizottság úgy véli, hogy az Elsőfokú Bíróság a 715/78 határozat 2. cikke (3) bekezdésének és 3. cikkének téves szó szerinti és túlzottan megszorító értelmezését veszi alapul, amikor az elévülés megszakadásának, illetve nyugvásának hatása közötti különbségtétel indokolása végett az említett rendelkezések megszövegezésében az *erga*

omnes hatályt illetően található különbségre hivatkozik. Az *erga omnes* hatály kifejezett említésének hiánya a 715/78 határozat 3. cikkében nem zárja ki, hogy e rendelkezés ilyen hatályt biztosítson a nyugvásnak, mivel az elévülés megszakadásának és nyugvásának közös célja az idő múlásának megállítása valamennyi érintett vállalkozás tekintetében.

- 128 A C-238/99. P., C-244/99. P., C-245/99. P., C-247/99. P., C-250/99. P–C-252/99. P. és a C-254/99. P. sz., Limburgse Vinyl Maatschappij és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2002. október 15-én hozott ítéletben (EBHT 2002., I-8375. o., 144. pont) a Bíróság elutasította az elévülési határidőkre vonatkozó rendelkezések szó szerinti és megszorító értelmezését, figyelembe véve az elévülés nyugvásával kapcsolatos rendelkezéseknek nem csupán a szövegét, hanem a célját is, a „Bizottság határozatának” a 715/78 határozat 3. cikkében szereplő fogalma tág értelmezésének elfogadása érdekében.
- 129 Ebben az ítéletben a Bíróság megállapította, hogy a nyugvás azokban a helyzetekben védi a Bizottságot az elévülés bekövetkezésétől, amikor az utóbbinak meg kell várnia az uniós bíróság határozatát. Ekképpen mind az elévülés megszakadása, mind annak nyugvása lehetővé teszi a Bizottság számára, hogy hatékonyan derítse fel és szankcionálja a versenyjogi jogsértéseket.
- 130 Hasonlóképpen a Bizottság szerint az Elsőfokú Bíróság által a megtámadott ítélet 154. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatból nem következik az elévülés nyugvása hatásainak megszorító értelmezése. Többek között a C-278/02. sz. Handlbauer-ügyben 2004. június 24-én hozott ítélet (EBHT 2004., I-6171. o.,) 40. pontjában a Bíróság az elévülési szabályok céljára alapozta az értelmezését.
- 131 Az Elsőfokú Bíróság által a C-310/97. P. sz., Bizottság kontra AssiDomän Kraft Products és társai ügyben 1999. szeptember 14-én hozott ítéletre (EBHT 1999., I-5363. o.) tett hivatkozást illetően a Bizottság úgy véli, hogy ezen ítélet logikája nem alkalmazható

az olyan vizsgálati intézkedésekre, mint az ellenőrzések és helyszíni vizsgálatok, amelyek vitatása megszakítja az elévülést, vagy annak nyugvását eredményezi.

¹³² A végleges határozatok elleni keresettel ellentétben ugyanis, amelyek esetében nem zárható ki, hogy az Elsőfokú Bíróság által elfogadott megoldás érvényes, az ilyen intézkedések vitatása hatással lehet arra, hogy a Bizottság folytatni tudja az eljárást a jogsértésben részt vevő valamennyi vállalkozással szemben, még akkor is, ha ezeket az intézkedéseket formálisan csak egy vállalkozáshoz intézték. Ennélfogva az említett ítéletnek az elévülés nyugvására való alkalmazása ártana a versenyjog megfelelő végrehajtásának, míg az *erga omnes* hatályt fenntartó értelmezés elősegítené annak hatékony érvényesülését.

¹³³ A Bizottság kifejti, hogy a megtámadott ítélet arra kötelezné, hogy ha egy társaság vitat egy neki címzett vizsgálati cselekményt, a többi érintett vállalkozással és társasággal szemben folytassa a vizsgálatot, és végleges határozatában e határozat megsemmisítésének terhe mellett olyan dokumentumokat használjon fel, amelyek jogszerű felhasználása kérdéses. Mivel ugyanis a többi vállalkozással szemben tartana az elévülési idő, nem várhatná meg az említett vizsgálati cselekménnyel kapcsolatos bírósági eljárás kimenetelét.

¹³⁴ Következésképpen egyfelől míg arra várnak, hogy a vizsgálat jogszerűségének kérdéséről az uniós bíróság határozzon, a Bizottságnak és az érintett vállalkozásoknak további forrásokat kellene fordítaniuk e vizsgálat folytatására, és másfelől azon vállalkozások, amelyek nem nyújtottak be a vizsgálati intézkedés ellen keresetet, a végleges határozat ellen kellene, hogy ezen intézkedés jogellenességére hivatkozva benyújtsanak – ugyanazon kérdésre vonatkozóan – külön-külön keresetet. E vállalkozásoknak ugyanis, mivel az említett vizsgálati intézkedés jogilag érinti őket, még ha csak egy adott vállalkozás is annak a címzettje, lehetőségük kell legyen az említett bíróság előtt ezen intézkedés állítólagos jogellenességére hivatkozni.

- 135 A Bizottság úgy véli továbbá, hogy e helyzet nem hasonlítható a keresettel meg nem támadható vizsgálati intézkedésekhez, mivel egyrészt a későbbi eljárás során orvosolni tudja az esetleges eljárási problémákat, és másrészt nincs az uniós bíróság előtt ezzel kapcsolatos eljárás folyamatban.
- 136 A Bizottság ezenfelül előadja, hogy a megtámadott ítélet megkönnyíti a bírság megfizetésének elkerülését. Amennyiben az elévülés nyugvása csak a keresetet benyújtó vállalkozást érinti, ez utóbbi átszervezés tárgyát képezhetné, vagy a jogsértés vége után tíz évvel átruházhatná javait egy másik társaságra, amelyet a nyugvás nem érint, és e helyzet lehetővé tenné a csoport számára a bírság megfizetésének elkerülését.
- 137 Egyébként a 715/78 határozat 2. és 3. cikke közötti szoros kapcsolat, ami egyfelől abból ered, hogy az említett 2. cikk (3) bekezdése az elévülés megszakadást követő újrakezdődését illetően visszautal a 3. cikkre, másfelől pedig abból, hogy ez utóbbi a Bizottságnak az említett 2. cikk (3) bekezdésében szereplő határozatára hivatkozik, cáfolja az Elsőfokú Bíróság által elfogadott különbségtételt.
- 138 A Bizottság úgy véli, hogy az eljárások időtartamának korlátozásáról, valamint az Európai Gazdasági Közösség szállításra és versenyre vonatkozó szabályai alapján kezdeményezett szankciók végrehajtásáról [helyesen: az Európai Gazdasági Közösség szállításra és versenyre vonatkozó szabályai alapján folytatott eljárásokra és az azokban kiszabott szankciók végrehajtására vonatkozó elévülési időkről] szóló, 1974. november 26-i 2988/74/EGK tanácsi rendelet (HL 1974. L 319., 1. o., magyar nyelvű különkiadás: 7. fejezet, 1. kötet, 61. oldal) előkészítő munkálatai megerősítik a 715/78 határozat általa nyújtott értelmezését. Kifejti, hogy az eredeti javaslat már úgy rendelkezett, hogy az elévülés megszakadása *erga omnes* hatállyal bír, ami az elévülés *in rem* megközelítését tükrözi, ellentétben a bizonyos delegációk által védett *in personam* megközelítéssel. Végül egy megegyezés lehetővé tette az első megközelítés elfogadását. Az elévülés nyugváásával kapcsolatos rendelkezést csupán – az egyik delegáció javaslatára – a második felülvizsgált javaslatban vezették be.

¹³⁹ A Bizottság ebből arra következtet, hogy a Tanács az elévülés *in rem* megközelítését fogadta el az elévüléshez kapcsolódó valamennyi rendelkezés tekintetében, beleértve a nyugvással kapcsolatos rendelkezéseket is. A Tanács nem tett további pontosításokat e tekintetben, mivel az elévülés természetét illetően meghozott döntést követően nem volt szükséges kifejtetni, hogy az az elévülés nyugvására is vonatkozik.

¹⁴⁰ A Bizottság szerint tekintve, hogy az elévülés olyan kivétel, amely csak akkor állhat fenn, ha erről előre úgy rendelkeztek, azon elv, miszerint a kivételeket megszorítóan kell értelmezni, szintén alátámasztja az álláspontját. Ennélfogva nincs helye az elévüléssel kapcsolatos szabályok tág, a vállalkozások számára kedvező értelmezésének. A Bíróság ítélkezési gyakorlata sosem támasztotta alá az elévülés nyugvására vonatkozó szabályok megszorító értelmezését.

2. A Bíróság álláspontja

¹⁴¹ Az ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy maga az a tény igazolja az elévülés nyugvását, hogy a Törvényszék vagy a Bíróság előtt kereset alapján indult eljárás van folyamatban (a fent hivatkozott Limburgse Vinyl Maatschappij és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 153. pontja).

¹⁴² A Bíróság kimondta továbbá, hogy ha egy határozat címzettje megsemmisítés iránti keresetet nyújt be, az uniós bíróság a határozatnak csupán olyan elemeiről ítélkezik, amelyek a címzettel kapcsolatosak. A többi címzettel kapcsolatos egyéb, meg nem támadott elemek viszont nem képezik részét az uniós bíróság által megtárgyalandó kérdéseknek (a fent hivatkozott Bizottság kontra AssiDomän Kraft Products és társai ügyben hozott ítélet 53. pontja).

- 143 Egyébként a 715/78 határozat 4. cikkének (2) bekezdésével és a 1/2003 rendelet 26. cikke (2) bekezdésével összhangban a szankciók végrehajtásának elévülési ideje a határozat jogerőssé válásának napján kezdődik. A Bíróság kimondta, hogy ezen elévülési idő többek között a jogsértést megállapító és bírságot kiszabó határozat megtámadására nyitva álló határidő lejártával kezdődik, amennyiben nem nyújtottak be semmilyen keresetet (lásd analógia útján a fent hivatkozott Limburgse Vinyl Maatschappij és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 137. pontját).
- 144 A fentiekből következik egyfelől, hogy azon vállalkozások tekintetében, amelyek nem nyújtottak be a velük szemben az ESZAK 65. cikk vagy az 1/2003 rendelet 23. cikke alapján bírságot kiszabó végleges bizottsági határozat ellen keresetet, e határozat jogerőre emelkedik, és másfelől hogy e jogerő az ő vonatkozásukban megindítja az említett határozat végrehajtásának határidejét, a 715/78 határozat 4. cikkével és 1/2003 rendelet 26. cikkével összhangban.
- 145 Következésképpen e vállalkozások tekintetében egy másik vállalkozás által ugyanezen végleges határozat ellen benyújtott kereset semmilyen nyugvást előidéző hatállyal sem bír.
- 146 Ráadásul mind a 715/78 határozat 3. cikkének és az 1/2003 rendelet 25. cikke (6) bekezdésének megfogalmazása, mind az e rendelkezések által követett cél vonatkozik a 715/78 határozat 2. cikkében és az 1/2003 rendelet 25. cikke (3) bekezdésében szereplő, megtámadható aktusok elleni keresetekre és a Bizottság végleges határozatai ellen benyújtott keresetekre (lásd analógia útján a fent hivatkozott Limburgse Vinyl Maatschappij és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 146. pontját).
- 147 Következésképpen mivel a 715/78 határozat 3. cikke és az 1/2003 rendelet 25. cikke (6) bekezdése nem tesz semmilyen különbséget azon határozatok között, amelyekhez nyugvást előidéző hatály kapcsolódik, a Bizottság állításaival ellentétben nem kell

erga omnes hatályt kapcsolni a 715/78 határozat 2. cikkében és az 1/2003 rendelet 25. cikke (3) bekezdésében szereplő, megtámadható aktusok elleni keresetekhez.

¹⁴⁸ A fenti megfontolásokra tekintettel meg kell állapítani, hogy az Elsőfokú Bíróság nem alkalmazta tévesen a jogot, amikor úgy találta, hogy csak *inter partes* hatályú az elévülés nyugvásának hatálya, amelyet a 715/78 határozat 3. cikke és az 1/2003 rendelet 25. cikke (6) bekezdése a bírósági eljárásokhoz kapcsol.

¹⁴⁹ A jelen esetben, amint arra a ProfilARBED és a TradeARBED helytállóan hivatkozik, a kiindulási határozat kizárólag az ARBED-et érinti, és az említett határozat megsemmisítéséhez vezető bírósági eljárást, az ARBED-et érintő részében, kizárólag az ARBED és a Bizottság vitatta. Következésképpen az említett eljárásból semmilyen nyugvást előidéző hatály nem következik a ProfilARBED, illetve a TradeARBED tekintetében.

¹⁵⁰ E körülmények között a Bizottságnak a C-216/09. P. sz. ügyben benyújtott fellebbezését el kell utasítani.

¹⁵¹ Tekintettel arra, hogy a ProfilARBED és a TradeARBED a C-216/09. P. sz. ügyben csupán másodlagosan nyújtottak be csatlakozó fellebbezést, arra az esetre, ha a Bíróság helyt adna a Bizottság fellebbezésének, nem szükséges az említett csatlakozó fellebbezést megvizsgálni.

VIII – A költségekről

- ¹⁵² Az eljárási szabályzat 69. cikkének 2. §-a alapján, amelyet ugyanezen szabályzat 118. cikke alapján a fellebbezési eljárásban is alkalmazni kell, a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Az említett szabályzat 69. cikke 3. §-ának első bekezdése értelmében részleges pernyertesség esetén, illetve kivételes okból a Bíróság határozhat úgy, hogy mindegyik fél maga viselje saját költségeit.
- ¹⁵³ Az ARBED-et, mivel a C-201/09. P. sz. ügyben előterjesztett fellebbezés tekintetében pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell az e fellebbezéssel kapcsolatban felmerült költségek viselésére.
- ¹⁵⁴ A C-216/09. P. sz. ügyben benyújtott fellebbezést illetően a Bíróság úgy ítéli meg, hogy a jelen eset különös körülményeire tekintettel a Bizottságot, a TradeARBED-et, és a ProfilARBED-et saját költségeik viselésére kell kötelezni.

A fenti indokok alapján, a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

1) A Bíróság a fellebbezéseket elutasítja.

2) A Bíróság az ArcelorMittal Luxembourg SA-t kötelezi a C-201/09. P. sz. ügyben benyújtott fellebbezéssel kapcsolatban felmerült saját költségeinek, valamint az Európai Bizottság költségeinek viselésére.

- 3) Az Európai Bizottság, az ArcelorMittal Belval & Differdange SA és az ArcelorMittal International SA maguk viselik a C-216/09. P. sz. ügyben benyújtott fellebbezéssel kapcsolatban felmerült költségeiket.**

Aláírások